

ARAZİ TOPLULAŞTIRMASINDA ÇİFTÇİ EĞİLİMLERİ (TOKAT- ZİLE GÜZELBEYLİ ÖRNEĞİ)

Yrd.Doç.Dr. Nuray KIZILASLAN Zir.Yük.Müh.Sevilay ALMUS
Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Bölümü, TOKAT

ÖZET : Bu araştırma, arazi toplulaştırması uygulanan Tokat – Zile – Güzelbeyli Beldesindeki çiftçilerin toplulaştırma konusundaki eğilimlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırma verileri, araştırma bölgesindeki arazi toplulaştırmasını benimseyen 72 çiftçi ve benimsemeyen 39 çiftçi ile görüşülerek elde edilmiştir.

Araştırmada toplulaştırmayı benimseyen ve benimsemeyen çiftçiler arasında bir farklılık olup olmadığını ortaya koymak amacıyla Khi-Kare analizi yapılmıştır. Analizlerin sonucunda çiftçilerin toplulaştırmayı benimsemelerinde arazi toplulaştırması bilinç düzeyi, yayım elemanları tarafından ziyaret edilme durumu, çiftçilerin toplulaştırmayı yapan kurumun adını bilme durumu, çiftçilerin yayımcılarla görüşme yerlerine göre dağılımı, çiftçilerin toplulaştırma ile ilgili yapılan toplantıya katılma durumu, çiftçilerin proje uygulamasından sonra tutumlarında oluşan değişikliğin etkili olduğu saptanmıştır.

THE FARMERS' INCLINATION TO LAND CONSOLIDATIONS (A CASE STUDY OF TOKAT- ZİLE -GÜZELBEYLİ)

ABSTRACT: The main purpose of this study was to put forward the farmers' inclination to land consolidation and knowledge levels applied in Güzelbeyli town of Zile county of Tokat province.

The data of the study were obtained through interviews from 111 farmers 72 of whom had adapted the application and 39 of whom had not adapted it.

A Khi-Square analysis was performed to determine whether there is a difference between the farmers who adapted and did not adapt the land consolidation. The results of the analysis indicated that there were some factors effecting the adoption of land consolidation such as consciousness level of land consolidation, being visited by the extension personal, seeing these people, knowing station of the name of instution consolidating land of farmers, distribution of farmers according to the place where they meet with extension personal, the attendance of the farmers to the meetings about land consolidation, the idea; of farmers after the project application.

1. GİRİŞ

1.1. Konunun Önemi

Tarım sektörü, kalkınma sürecindeki itici güç olma özelliğini korumakla birlikte yapısal ve kurumsal sorunlarla karşı karşıya bulunmaktadır. Bu sorunlar içerisinde, tarım işletmelerinin yapısal özellikleri önemli bir yer almakta, işletme büyüklükleri ve parselasyon özelliklerindeki çarpıklıkların düzeltilmesi tarım politikalarına konu olmaktadır (1).

Türkiye'de 27 milyon ha arazi üzerinde tarım yapılmakta olup, bunun 6 milyon ha'lık kısmı toprak işlenmesine elverişli olmayan ve bir süre sonra ekilemez duruma gelecek arazilerden oluşmaktadır. Arazi kullanım planının olmayışı, tarım arazilerinin tarım dışı kullanımının artışı ve erozyon gibi nedenlerle tarım alanları azalmaktadır (2). Tarım işletmelerinin arazilerinin parçalı, dağınık, şekillerinin düzensiz olması, parsellere gidip gelmede zaman kaybı, sermaye ve işgücü israfı, sınırları çoğalan parçalarda arazi ve verim kaybı, küçük parsellerde mekanizasyon güçlüğü, arazi anlaşmazlıkları gibi sorunlara neden olmakta, bu sorunlar tarım işletmelerinin üretim ve gelişmesini olumsuz yönde etkilemektedir (3).

Türkiye'de tarımsal yapının iyileştirilmesi amacıyla toprak ve tarım reformu kapsamı içerisinde yürütülen uygulamalardan bir tanesi de arazi toplulaştırmasıdır. Bu uygulama ile ekonomik tarımın yapılmasını, toprak muhafaza ve zirai sulama tedbirlerinin alınmasını güçleştirecek derecede parçalanmış, dağılmış ve şekilleri bozulmuş parseller bir araya getirilerek çiftçi ailesinin yaşam düzeyini yükseltecek teknik, ekonomik ve sosyal tedbirler alınmaktadır (4).

Türkiye'de tarımsal yapının iyileştirilmesinde büyük öneme sahip olan arazi toplulaştırması

çalışmalarının başarılı olabilmesi için, toplulaştırma yapılacak alanlardaki çiftçilerin konu hakkında bilgilendirilmesi, projelerin hazırlanmasında çiftçilerin istekleri göz önünde bulundurulması bilinç düzeyinin yükseltilmesi ve çiftçilerin eğilimlerinin belirlenmesi önemli görülmektedir. Bu araştırmada çiftçilerin arazi toplulaştırmasını benimsemelerinde verilen yayım hizmetinin etkisinin ve çiftçilerin toplulaştırmaya konu olan eğilimlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

2. MATERYAL VE YÖNTEM

2.1. Materyal

Araştırmanın ana materyalini araştırma bölgesindeki çiftçilerle yapılan anketlerden elde edilen birincil nitelikli veriler oluşturmaktadır.

Araştırmanın diğer materyalini, bu konuda Türkiye'de ve diğer ülkelerde daha önce yayınlanmış ve hazırlanmış olan inceleme, araştırma, süreli yayınlar ve sempozyumlarda sunulan bildirilerden elde edilen veriler oluşturmaktadır.

2.2. Yöntem

2.2.1. Verilerin Toplanması Aşamasında İzlenen Yöntem

Araştırmada toplulaştırma yapılan Tokat İli Zile İlçesine bağlı Güzelbeyli Beldesi araştırma alanı olarak seçilmiştir.

Anket yapılacak çiftçilerin belirlenmesinde öncelikle Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü kayıtlarından muvafakatname listeleri alınmıştır. Araştırma kapsamında toplulaştırmayı benimseyen 648 çiftçi, toplulaştırmayı

benimsemeyen 204 çiftçi tespit edilmiştir. Toplulaştırmayı benimseme durumuna göre belirlenen bu çiftçiler toplulaştırmadan önce sahip oldukları arazi parsel sayılarına göre sıraya konulmuş ve populasyon tespit çizelgesi oluşturulmuştur. Örneklemede, parsel sayısının dikkate alınmasında; arazi toplulaştırmasının birinci amacının parçalı arazilerin bir araya getirilmesi olduğu düşüncesinden hareket edilmiştir.

Toplulaştırmayı benimseyen ve benimsemeyen çiftçiler için örnek hacminin belirlenmesinde NEYMAN tarafından önerilen formülden yararlanılmıştır. Dolayısıyla bu formülde her tabakaya düşen örnek sayısının

belirlenmesinde tabakanın standart sapmasının ağırlığı dikkate alınmıştır (5).

Araştırma kapsamında yer alan ve toplulaştırmayı benimseyen işletmeler için örnek hacminin belirlenmesinde % 95 güven sınırı içinde ve % 1 sapma ile çalışılmıştır. Elde edilen verilerin formüle uygulanması sonucunda örnek hacmi 72 olarak belirlenmiştir. Toplulaştırmayı benimseyenler için populasyonu oluşturan işletmelerin tabakalara göre dağılımı ve her tabakadan örneğe seçilen işletme sayısı Çizelge 1'de verilmiştir.

Çizelge 1. Toplulaştırmayı Benimseyenler İçin Örneğe Giren İşletmelerin Tabakalara Göre Dağılımı, Her Tabakadan Örneğe Seçilen İşletme Sayısı

Tabaka No	Parsel Sayısı (Adet)	Tabakadaki İşletme Sayısı (Adet)	Tabakadaki İşletmeye Ait Varyasyon Katsayısı (%) ($V_k = s/x*100$)	Örneğe Çekilen İşletme Sayısı (Adet)
1	1 - 3	506	42.28	36
2	4 - 10	92	29.75	17
3	11 +	50	30.22	19
TOPLAM		648	102.25	72

Yine araştırma kapsamında yer alan toplulaştırmayı benimsemeyen işletmeler için örnek hacminin belirlenmesinde % 95 güven sınırı içinde ve % 1 sapma ile çalışılmıştır. Elde edilen verilerin formüle uygulanması sonucunda örnek hacmi 39 olarak belirlenmiştir. Toplulaştırmayı benimsemeyenler için

populasyonu oluşturan işletmelerin tabakalara göre dağılımı ve her tabakadan örneğe seçilen işletme sayısı Çizelge 2'de verilmiştir.

Araştırmanın anket çalışması 1998 yılı Aralık ve 1999 yılı Ocak aylarında yürütülmüştür.

Çizelge 2. Toplulaştırmayı Benimsemeyenler İçin Örneğe Giren İşletmelerin Tabakalara Göre Dağılımı, Her Tabakadan Örneğe Seçilen İşletme Sayısı

Tabaka No	Parsel Sayısı (Adet)	Tabakadaki İşletme Sayısı (Adet)	Tabakadaki İşletmeye Ait Varyasyon Katsayısı (%) ($V_k = s/x*100$)	Örneğe Çekilen İşletme Sayısı (Adet)
1	1 - 3	142	47.31	19
2	4 - 10	56	21.06	16
3	11 +	6	23.89	4
TOPLAM		204	92.26	39

2.2.2. Verilerin Analizi Aşamasında İzlenen Yöntem

Araştırmanın amacına uygun olarak önce değişkenler ile ilgili ortalamalar ve yüzdeler hesaplanmış ve çizelgeler hazırlanmıştır.

Verilerin değerlendirilmesi aşamasında, analiz yöntemi olarak, kodlanmış yani sayılamayan değişkenler için en uygun analiz yöntemi olan Khi-Kare testi esas alınmıştır. Test uygulaması sonucunda elde edilen Khi-Kare testi tablolarının bazılarında beklenen değerlerden birkaçı 5'den küçük olduğundan Khi-Kare değeri için yorum yapılamamıştır. Bu durumda Khi-Kare testi gerekli durumlarda Yates düzeltmeli olarak kullanılmıştır (6).

Elde edilen Khi-Kare değerlerinden yorumlanması mümkün olanlar Khi-Kare tablo değeri ve Khi-Kare hesap değerleri karşılaştırılarak yorumlanmıştır. Khi-Kare tablo değerine ulaşılırken serbestlik derecesinden yararlanılmıştır.

3. ARAŞTIRMA BULGULARI

3.1. Arazi Toplulaştırması Bilinç Düzeyi

Türkiye'de kırsal alanda yaşayan insanların eğitim yönünden nitel ve nicel durumu, tarımsal üretimi etkilemektedir. Arazi toplulaştırması çalışmalarının başlatılabilmesi için uygun ortam yanında, toplulaştırma bilincinin yaratılması da gerekmektedir. Toplulaştırma

bilinci oluşturulmadan ve toplulaştırma ile ilgili yayım hizmetlerini götüreceği yayım elemanları eğitilmeden başlatılacak toplulaştırma hareketinin başarılı olması olanaksız görülmektedir.

Çiftçilerin toplulaştırma hakkındaki bilinç düzeyi, toplulaştırmanın işlevlerinden haberdar olma, yararlarını bilme gibi bir takım faktörler toplulaştırmayı benimseme kararında etkili olabilir. Bunun için, toplulaştırma ile ilgili yayım hizmetleri götürülürken yayım elemanlarının toplulaştırma bilinç düzeyini yükseltici eğitim çalışmalarına ağırlık vermesi gerekmektedir. Bu tür eğitim çalışmalarının sonucunda toplulaştırmayı benimseme aşamasında olumlu gelişmeler izlenebilir. Anket yapılan çiftçilerin toplulaştırma bilinç düzeyleri, çiftçilerin toplulaştırma ile ilgili verdikleri cevaplarla ortaya konulmaya çalışılmıştır. Arazi toplulaştırması bilinç düzeyi toplulaştırmayı benimseyen çiftçiler ve benimsemeyen çiftçiler için ayrı ayrı hesaplanmıştır. Buna ilişkin indeks ve ağırlıklar ekte verilmiştir.

Toplulaştırmayı benimseyen çiftçilerin % 1.39'u yüksek, % 54.17'si orta ve % 44.44'ü düşük düzeyde arazi toplulaştırması bilinci göstermektedir. Toplulaştırmayı benimsemeyen çiftçilerin % 25.64'ü orta, % 74.36'sı düşük düzeyde arazi toplulaştırması bilinci

göstermektedir. Yüksek düzeyde toplulaştırma bilincine sahip olan çiftçi bulunmamaktadır. Bu sonuçlar toplulaştırmayı benimseyen çiftçilerin toplulaştırmayı benimsemeyen çiftçilere göre daha fazla toplulaştırma bilincine sahip olduğunu göstermektedir.

Arazi toplulaştırmasını benimseyen çiftçiler ile benimsemeyen çiftçilerin arazi toplulaştırması bilinç düzeyleri bakımından aralarında farklılığın söz konusu olup olmadığını test etmek amacıyla Khi-Kare analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucuna göre, gruplar arasındaki farklılık düzeyinin istatistiksel anlamda önemli olduğu saptanmıştır.

3.2. Çiftçilerin Yayım Elemanları ile Etkileşimleri

Araştırma alanı olarak seçilen Güzelbeyli kasabasında 1992 yılından itibaren belediye tarafından teknisyenlere tahsis edilen köy grup teknisyenliği binası vardır.

Araştırma kapsamında bulunan çiftçilerin % 14.41'i halen köy grubu teknisyenliği binası ve yayım elemanı bulunmadığını belirtirken % 85.59 köy grubu teknisyenliği binası ve yayım elemanı bulunduğunu söylemişlerdir. Bu da çiftçilerin çoğunluğunun ulaşabilecekleri KGT'liği olduğunun farkında olduklarını göstermektedir.

Araştırma kapsamındaki çiftçilerin yayım elemanları tarafından ziyaret edilme durumları ve ziyaret sıklığı Çizelge 3'de verilmiştir. Çizelgeye göre toplulaştırmayı benimseyen çiftçilerin % 79.17'si yayım elemanlarının kendilerini ziyaret ettiğini, % 19.44'ü ziyaret etmediğini ve % 1.39'u da yayım elemanlarını tanımadığını belirtmişlerdir. Toplulaştırmayı benimsemeyen çiftçilerin ise % 35.90'ı yayım elemanlarının kendilerini ziyaret ettiğini, % 64.10'u ziyaret etmediğini belirtmişlerdir.

Çizelge 3. Arazi Toplulaştırmasını Benimseyen ve Benimsemeyen Çiftçilerin Yayım Elemanları Tarafından Ziyaret Edilme Durumu

Ziyaret Edilme Durumu	Toplulaştırmayı Benimseyenler		Toplulaştırmayı Benimsemeyenler		Genel	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Evet	57	79.17	14	35.90	71	63.96
Hayır	14	19.44	25	64.10	39	35.14
Yayım Elemanlarını Tanımama	1	1.39	-	-	1	0.90
Toplam	72	100.00	39	100.00	111	100.00

SD=3 $\chi^2_1 = 23.726$ $\chi^2_1 = 5.991$ $P < 0.05$ 'e göre farklılık düzeyi önemlidir.

Bu sonuçlara göre toplulaştırmayı benimseyen çiftçilerin toplulaştırmayı benimsemeyen çiftçilere göre yayım elemanları tarafından daha çok ziyaret edildiğini ve bunun da toplulaştırmayı benimsemeye etkili olduğu söylenebilir. Nitekim Doğanca (1975) yaptığı araştırmada bölgede planlı ve disiplinli bir şekilde yayımı yapılan tarımsal yeniliklerin uygulama oranını yüksek bulmuştur (7).

Arazi toplulaştırmasını benimseyen çiftçiler ile benimsemeyen çiftçilerin yayım elemanı ile etkileşimleri bakımından aralarında farklılığın söz konusu olup olmadığını tesbit etmek amacıyla Khi-Kare analizi yapılmıştır. Analiz sonucuna göre, gruplar arasındaki farklılık düzeyinin istatistiksel anlamda önemli olduğu saptanmıştır. Bu sonuca göre, yayım elemanları ile

etkileşimin toplulaştırmayı benimseyip benimsememe kararında etkisi olduğu söylenebilir.

Yayım elemanlarının ziyaret edilen çiftçilerle ilgilenme durumu incelenmiş ve buna ilişkin bilgiler Çizelge 4'de verilmiştir. Toplulaştırmayı benimseyen çiftçilerin % 22.81'i yayım elemanlarının kendileriyle yeterince ilgilendiğini, % 77.19'u ise ilgilendiğini belirtmişlerdir. Toplulaştırmayı benimsemeyen çiftçilerin % 14.29'u yayım elemanlarının kendileriyle yeterince ilgilendiğini, % 85.71'i ise ilgilendiğini belirtmişlerdir. Yapılan Khi-Kare analizinde, toplulaştırmayı benimseyen ve benimsemeyen çiftçilerin yayım elemanları hakkındaki düşünceleri bakımından aralarındaki farklılık düzeyinin istatistiksel anlamda önemsiz olduğu saptanmıştır.

Çizelge 4. Arazi Toplulaştırmasını Benimseyen ve Benimsemeyen Çiftçilerin Yayım Elemanları Hakkındaki Düşünceleri

Yayım Elemanlarının İliği Durumu	Toplulaştırmayı Benimseyenler		Toplulaştırmayı Benimsemeyenler		Genel	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
İlgileniyor	12	22.81	2	14.29	15	21.13
İlgilenmiyor	44	77.19	12	85.71	56	78.87
Toplam	57	100.00	14	100.00	71	100.00

SD=1 $\chi^2_1 = 0.802$ $\chi^2_1 = 3.841$ $P < 0.05$ 'e göre farklılık düzeyi önemsizdir.

Yayım elemanlarının bilgilerinin çiftçiye göre yeterli (çiftçi ihtiyaçlarına cevap verebilecek bilgiye sahip) olup olmadıkları incelenmiş ve Çizelge 5 oluşturulmuştur.

Çizelgeye göre toplulaştırmayı benimseyen çiftçilerin % 85.96'sı yayım elemanlarının bilgilerinin

yeterli olduğunu, % 14.04'ü yeterli olmadığını belirtmişlerdir.

Çizelge 5. Arazi Topluştırmayı Benimseyen ve Benimsemeyen Çiftçilerin Yayım Elemanlarının Bilgisi Hakkındaki Düşünceleri

Yayım Elemanlarının Bilgisi	Topluştırmayı Benimseyenler		Topluştırmayı Benimsemeyenler		Genel	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Yeterli	49	85.96	10	71.43	59	83.10
Yetersiz	8	14.04	4	28.57	12	16.90
Toplam	57	100.00	14	100.00	71	100.00
SD=1 $\chi^2 = 1.435$ $\chi^2 = 3.841$ P<0.05'e göre farklılık düzeyi önemsizdir.						

Topluştırmayı benimsemeyen çiftçilerin % 71.43'ü yayım elemanlarının bilgilerinin yeterli olduğunu, % 28.57'si ise yetersiz olduğunu belirtmişlerdir.

Yapılan Khi-Kare analizinde, topluluştırmayı benimseyen ve benimsemeyen çiftçilerin yayım elemanlarının bilgilerinin yeterli olup olmadıkları hakkındaki düşünceleri bakımından aralarında farklılık düzeyinin istatistiksel anlamda önemsiz olduğu saptanmıştır.

Araştırma bölgesindeki çiftçilerin üretim faaliyetleri ile ilgili bir sorunla karşılaştıklarında yayım elemanı yanında başka bir teknik eleman bulup bulamadıkları konusu incelenmiştir.

Topluştırmayı benimseyen çiftçilerin % 12.50'si teknik eleman bulabildiklerini, % 87.50'si teknik eleman bulamadıklarını belirtmişlerdir. Topluştırmayı benimsemeyen çiftçilerin % 5.13'ü teknik eleman

bulabildiklerini, % 94.87'si teknik eleman bulamadıklarını belirtmişlerdir. Çiftçilerin tümü incelendiğinde % 9.91'i teknik eleman bulabildiklerini, % 90.09'u ise teknik eleman bulamadıklarını belirtmişlerdir.

Çiftçilerin yayım elemanları ile daha çok nerelerde görüştüğü incelenmiş ve buna ilişkin bilgiler Çizelge 6 'da verilmiştir. Çizelgeye göre topluluştırmayı benimseyenlerin % 33.33'ü kasabada görüştüğünü, % 66.67'si şehirde görüştüğünü belirtmişlerdir. Topluştırmayı benimsemeyenlerin % 15.38'i görüşmelerinin kasabada olduğunu, % 84.62'si ise şehirde olduğunu belirtmişlerdir.

Yapılan Khi-Kare analizinde, topluluştırmayı benimseyen ve benimsemeyen çiftçilerin yayım elemanları ile görüştüğü yer bakımından aralarındaki farklılık düzeyinin istatistiksel anlamda önemli olduğu saptanmıştır.

Çizelge6. Arazi Topluştırmayı Benimseyen ve Benimsemeyen Çiftçilerin Yayımçıları Görüşme Yerlerine Göre Dağılımı

Yayım Elemanları ile Görüşme Yerleri	Topluştırmayı Benimseyenler		Topluştırmayı Benimsemeyenler		Genel	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Kasabada	24	33.33	6	15.38	30	27.03
Tehirde	48	66.67	33	84.62	81	72.97
Toplam	72	100.00	39	100.00	111	100.00
SD=1 $\chi^2 = 4.308$ $\chi^2 = 3.841$ P<0.05'e göre farklılık düzeyi önemlidir.						

3.3. Araştırma Sonuçlarından Çiftçilerin Haberdar Olma Durumu

Genel bir yaklaşımla yayım, araştırmacılar ile çiftçiler arasındaki bir bağ olarak düşünülebilir. Araştırmacıların geliştirdiği yeni girdiler ve teknikler yayım kurumlarına iletilir ve yayımçıları da bu bilgileri çiftçiler arasında yayırlar (8). Araştırma sonuçlarının çiftçilere ulaşmış olmadığı araştırılmış ve buna ilişkin bilgiler Çizelge 7'de verilmiştir.

Çizelge 7. Araştırma Sonuçlarının Çiftçilere Ulaşma Durumu

Araştırma Sonuçlarının Ulaşma Durumu	Topluştırmayı Benimseyenler		Topluştırmayı Benimsemeyenler		Genel	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Tamamen	12	16.67	8	20.51	20	18.02
Kısmen	56	77.78	31	79.49	87	78.38
Hiç	4	5.55	-	-	4	3.60
Toplam	72	100.00	39	100.00	71	100.00
SD=2 $\chi^2 = 3.113$ $\chi^2 = 5.991$ P<0.05'e göre farklılık düzeyi önemsizdir.						

Çizelgeye göre topluluştırmayı benimseyenlerin % 16.67'si araştırma sonuçlarının kendilerine tamamen, % 77.78'i kısmen ulaştığını, % 5.55'i de hiç ulaşmadığını belirtmektedir. Topluştırmayı benimsemeyen çiftçilerin ise % 20.51'i araştırma sonuçlarının kendilerine tamamen ulaştığını, % 79.49'u kısmen ulaştığını belirtmektedir. Yapılan Khi-Kare analizinde, topluluştırmayı benimseyen ve benimsemeyen çiftçilerin araştırma sonuçlarından haberdar olma durumları bakımından aralarındaki farklılık

düzeyinin istatistiksel anlamda önemsiz olduğu saptanmıştır.

3.4. Çiftçilerin Tarımda Karşılaştıkları En Önemli Sorunlar

Tarım kesiminde yaşayan çiftçilerin birçok sorunla karşı karşıya oldukları bir gerçektir. Çiftçilerin karşı karşıya oldukları bu problemlerden hangilerini daha önemli gördükleri araştırılmış ve topluluştırmayı

benimsemeye etkili olacağı düşünülen toprak yetersizliği ve dağınlığı sorununun çiftçiler açısından ne kadar sorun olarak görüldüğü ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Bu amaçla araştırma kapsamındaki çiftçilerin tarımda karşılaştıkları en önemli sorunlara ilişkin bilgilerle Çizelge 8 hazırlanmıştır.

Çizelge 8. Çiftçilerin Tarımda Karşılaştıkları En Önemli Sorunlar

Sorunlar (*)	Toplulaştırmayı Benimseyenler		Toplulaştırmayı Benimsemeyenler		Genel	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Toprak yetersizliği ve dağınlığı	67	93.05	31	79.49	98	88.29
Ürünü değer fiyattan satamama	72	100.00	39	100.00	111	100.00
Bilginin eksik olması	6	8.33	2	5.13	8	7.21
Ürüne pazar bulamamak	61	84.72	27	69.23	88	79.28
Ekeceği ürünün fiyatını önceden bilememe	1	1.39	-	-	1	0.90
Sigorta güvencesinin az olması	2	2.78	-	-	2	1.80
SD=5 $\chi^2 = 5.851$ P<0.05'e göre farklılık düzeyi önemsizdir.						

(*)Çiftçiler birden fazla cevap vermişlerdir.

Araştırma kapsamındaki çiftçiler genel olarak incelendiğinde çiftçilerin % 100.00'ü ürünü değer fiyattan satamama % 88.29'u toprak yetersizliği ve dağınlığı, % 79.28'i ürüne pazar bulamama, % 7.21'i bilginin eksik olması, % 1.80'i sigorta güvencesinin az olması, % 0.90'ı ekeceği ürünün fiyatını önceden bilememesini tarımda karşılaştıkları en önemli sorunlar olarak belirtmişlerdir.

Arazi toplulaştırmasını benimseyen çiftçiler ile benimsemeyen çiftçilerin tarımda karşılaştıkları en önemli sorunlar bakımından aralarında farklılığın söz konusu olup olmadığını test etmek amacıyla Khi-Kare analizi yapılmıştır. Analiz sonucuna göre, gruplar arasındaki farklılık düzeyinin istatistiksel anlamda önemsiz olduğu saptanmıştır.

3.5. Çiftçilerin Arazi Toplulaştırması

Çizelge 9. Arazi Toplulaştırmasını Benimseyen ve Benimsemeyen Çiftçilerin Arazi Toplulaştırması Yapılmadan Önce Konu Hakkındaki Bilgi Durumları

Bilgi Durumu	Toplulaştırmayı Benimseyenler		Toplulaştırmayı Benimsemeyenler		Genel	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Hiç duymayan	50	69.44	32	82.05	82	73.87
Duymuş fakat nasıl olduğunu bilmiyor	18	25.00	6	15.39	24	21.62
Bilgisi var ve nasıl olduğunu biliyor	4	5.56	1	2.56	5	4.51
Toplam	72	100.00	39	100.00	111	100.00
SD=2 $\chi^2 = 2.686$ $\chi^2 = 5.991$ P<0.05'e göre farklılık düzeyi önemsizdir.						

Çizelgeye göre çiftçilerin tümü incelendiğinde % 73.87'si arazi toplulaştırmasını duymadığını, % 21.62'si duyduğunu fakat nasıl olduğunu bilmediğini ve % 4.51'i bilgisinin olduğunu ve hatta nasıl olduğunu bildiğini belirtmişlerdir.

Verilen bilgilere göre toplulaştırma benimseyen çiftçiler, toplulaştırma benimsemeyen çiftçilere göre arazi toplulaştırması hakkında daha fazla bilgi sahibidirler. Bu da toplulaştırma benimsemelerinde olumlu etki yapmıştır. Bu daha fazla bilginin ilgilenden de kaynaklandığı söylenebilir.

Arazi toplulaştırmasını benimseyen çiftçiler ile benimsemeyen çiftçilerin arazi toplulaştırması hakkındaki bilgi durumları bakımından aralarında farklılığın söz konusu olup olmadığını test etmek amacıyla Khi-Kare analizi yapılmıştır. Analiz sonucuna göre, gruplar arasındaki

Hakkındaki Genel Bilgi Durumları

Tarım kesiminin karşı karşıya bulunduğu sorunların giderilmesinde çok önemli bir çözüm yolu olan arazi toplulaştırması hakkında çiftçilerin sahip oldukları bilgiler elbetteki toplulaştırma benimsemeye önemli bir etkiye sahiptir. Bu nedenle çiftçilerin arazi toplulaştırması hakkında daha önceden bilgi sahibi olup olmadıkları, arazi toplulaştırmasını hangi kurumun yaptığını bilip bilmedikleri vb. bilgiler araştırılmıştır.

3.5.1. Çiftçilerin Arazi Toplulaştırması Yapılmadan Önceki Bilgi Durumları

Araştırma kapsamındaki çiftçilerin bölgelerinde arazi toplulaştırması yapılmadan önce bu konuda bilgilerinin olup olmadığına ilişkin bilgiler Çizelge 9'da verilmiştir.

farklılık düzeyinin istatistiksel anlamda önemsiz olduğu saptanmıştır.

3.5.2. Çiftçilerin Arazi Toplulaştırmasını Yapan Kurum Hakkındaki Bilgisi

Araştırma kapsamındaki çiftçilerin kasabalarında yapılan arazi toplulaştırmasını hangi kurum tarafından yapıldığını bilip bilmedikleri araştırılmış ve çiftçilerden toplulaştırma benimseyenlerin % 83.33'ü bildiğini, % 16.67'si ise bilmediğini belirtmiştir. Toplulaştırma benimsemeyen çiftçilerden ise arazi toplulaştırmasını hangi kurum tarafından yapıldığını % 51.28'i bildiğini, % 48.72'si ise bilmediğini belirtmiştir.

Yapılan Khi-Kare analizinde toplulaştırma benimseyen ve benimsemeyen çiftçilerin toplulaştırma yapan kurumu bilme durumları bakımından aralarındaki farklılık düzeyinin istatistiksel anlamda önemli olduğu saptanmıştır.

Ayrıca arazi toplulaştırmasını hangi kurumun yaptığına bildiğini söyleyen çiftçilerin toplulaştırma yapan kurumun adını bilip bilmedikleri araştırılmış ve Çizelge 10. Çiftçilerin Arazi Toplulaştırmasını Yapan Kurumun Adını Bilme Durumları

Kurumlar	Toplulaştırmayı Benimseyenler		Toplulaştırmayı Benimsemeyenler		Genel	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
DSİ	1	1.67	4	20.00	5	6.25
Köy Hizmetleri	58	96.66	14	70.00	72	90.00
Diğerleri	1	1.67	2	10.00	3	3.75
Toplam	60	100.00	20	100.00	80	100.00

SD=2 $\chi_h^2 = 20.660$ $\chi_1^2 = 5.991$ $P < 0.05$ 'e göre farklılık düzeyi önemlidir.

Çizelgeden görüldüğü gibi toplulaştırmayı benimseyen çiftçilerin toplulaştırmayı benimsemeyenlere göre toplulaştırmayı yapan kurum hakkında daha doğru bilgiye sahip olduklarını göstermektedir. Buradan toplulaştırmayı benimsemeyen çiftçilerin toplulaştırma ile daha fazla ilgili oldukları sonucunu çıkarabiliriz. Yapılan Khi-Kare analizinde, toplulaştırmayı benimseyen ve benimsemeyen çiftçilerin toplulaştırmayı yapan kurumun adını bilme durumları bakımından aralarındaki farklılık düzeyinin istatistiksel anlamda önemli olduğu saptanmıştır.

3.5.3. Çiftçilerin Toplulaştırma ile İlgili Kararların Alınma Şekline İlişkin Görüşleri

Araştırmada çiftçilerin toplulaştırma ile ilgili kararların nasıl alınmasını istedikleri araştırılmış ve elde edilen bilgilerle Çizelge 11 hazırlanmıştır.

Çizelge 11. Çiftçilerin Toplulaştırma İle İlgili Kararların Alınma Şekline İlişkin Görüşleri

Kararların Alınma Şekli	Toplulaştırmayı Benimseyenler		Toplulaştırmayı Benimsemeyenler		Genel	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Köyde seçilecek bir komite tarafından	56	77.78	34	87.18	90	81.08
Projeyi uygulayacak kuruluş tarafından	10	13.89	2	5.13	12	10.81
Belediye tarafından	4	5.55	1	2.56	5	4.51
Kooperatif yönetimince	2	2.78	2	5.13	4	3.60
Toplam	72	100.00	39	100.00	111	100.00

SD=3 $\chi_h^2 = 3.769$ $\chi_1^2 = 7.815$ $P < 0.05$ 'e göre farklılık düzeyi önemsizdir.

Araştırma bölgesindeki çiftçiler genel olarak incelendiğinde ise, toplulaştırma ile ilgili kararların köyde seçilecek bir komite tarafından alınmasını isteyenlerin oranı % 81.08, projeyi uygulayacak kuruluş tarafından alınmasını isteyenlerin oranı % 10.81, kararların belediye tarafından alınmasını isteyenlerin oranı % 4.51 ve kararlar kooperatif yönetimince alınıns diyenlerin oranı ise % 3.60'dır. Bu verilere göre çiftçilerin büyük çoğunluğunun kendilerini ilgilendiren konularda kendilerinin de alınan kararlara katılma hakkına sahip olmak istedikleri sonucu çıkartılabilir.

Arazi toplulaştırmasını benimseyen çiftçiler ile benimsemeyen çiftçilerin toplulaştırma ile ilgili kararların nasıl alınması gerektiğine ilişkin görüşleri bakımından aralarında farklılığın söz konusu olup olmadığını test

etmek amacıyla Khi-Kare analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonucuna göre; gruplar arasındaki farklılık düzeyinin istatistiksel anlamda önemsiz olduğu saptanmıştır.

3.6. Çiftçilerin Toplulaştırmaya Karşı Tutumları

3.6.1. Çiftçilerin Proje Öncesindeki Tutumları

3.6.1.1. Çiftçilerin Toplulaştırmayı Benimseme Nedenleri

Araştırmada toplulaştırmayı benimseyen çiftçilere toplulaştırmayı benimseme nedenleri sorulmuş ve verilen yanıtlarla Çizelge 12 oluşturulmuştur.

Çizelge 12. Arazi Toplulaştırmasını Benimseyen Çiftçilerin Toplulaştırmayı Destekleme Nedenleri

Nedenler (*)	Toplulaştırmayı Benimseyenler	
	Sayı	%
Parçalı arazilerin birarada olacağı için	6	8.33
Arazilerin sulama, drenaj, tesviyeleri yapılacağı için	68	94.44
Toplulaştırmadan sonra daha az masrafla daha fazla gelir elde edebilme imkanına kavuşacaklarına inandıkları için	2	2.78
Araziye ulaşım rahatlığı sağlanacağı için	71	98.61

(*)Çiftçiler birden fazla yanıt vermişlerdir.

Çizelge 12 incelendiğinde, çiftçilerin % 94.44'ü arazilerin sulama, drenaj tesislerinin yapılacağı için, % 98.61'i arazilerine ulaşım rahatlığı sağlanacağı için, % 2.78'i toplulaştırmadan sonra daha az masrafla daha fazla

gelir imkanına kavuşacağı için, % 8.33'ü parçalı arazilerinin bir arada olacağı için toplulaştırmayı desteklediğini belirtmiştir.

Başka kişi ya da faktörlerden etkilenen çiftçilerin

etkilendikleri kişi ya da faktörler incelenmiş ve sonuçlar Çizelge 13'de verilmiştir.

Çizelge 13'e göre çiftçilerin etkilendiği kişi ya da faktörler % 24.00 oranında tamamlanmış projeleri görmüş olmak, % 28.00 oranında proje kuruluşu ve

elemanları ile % 48.00 oranında ailesindeki ve yakın çevresindeki kişiler olarak görülmektedir. Bu sonuca göre, çiftçilerin bu konuda daha çok kuramsal olmayan kaynaklardan etkilendikleri görülmektedir.

Çizelge 13. Topluştırmayı Benimseyen Çiftçilerin Benimsemeye Etkilendikleri Kişi Ya da Faktörler

Etkilenme Kaynakları	Topluştırmayı Benimseyenler	
	Sayı	%
Tamamlanmış projeleri görmüş olmak	6	24.00
Ailedeki ve yakın çevremdeki kişiler	12	48.00
Proje kuruluşu ve elemanları	7	28.00
Toplam	25	100.00

Talug'da (1975) (9), "Tarımda Teknolojik Yeniliklerin Yayılması ve Benimsenmesi Üzerine Bir Araştırma" konulu çalışmasında Ankara İli Polatlı İlçesi üreticilerinin kimyasal ilaca yabancı ot mücadelesi yapmayı benimsemeye en önemli bilgi kaynaklarını diğer çiftçiler (% 46.2) ve yayım birimleri (%32.0) olduğunu belirlemiştir.

Tathdil'in (1978) (10), yaptığı "Konya-Ereğli İlçesinde Köy Kalkınma Kooperatiflerinin Yayılması ve Benimsenmesi" konulu araştırmasında ise, köy kalkınma kooperatiflerinin yayılmasında en etkili bilgi

kaynaklarının benimseme sürecinin haberdar olma aşamasında; radyo, gazete, kooperatif kurucu üyeleriyle yayım örgütü; karar verme aşamasında ise; kooperatifin kurucu üyeleriyle ilgili ilçe yayım örgütü olduğunu saptamıştır.

3.6.1.2. Çiftçilerin Topluştırmayı Benimsememe Nedenleri

Araştırmada topluluştırmayı benimsemeyen çiftçilere topluluştırmayı neden benimsemedikleri sorulmuş ve verilen bilgilerle Çizelge 14 oluşturulmuştur.

Çizelge 14. Arazi Topluştırmasını Benimsemeyen Çiftçilerin Topluştırmayı Benimsememe Nedenleri

Nedenler	Topluştırmayı Benimsemeyenler	
	Sayı	%
Tarlanın daha verimsiz yerden verilmesi endişesi	25	64.10
Toprağın tamamen elinden alınacağı endişesi	1	2.56
Tarlanın daha uzak yerden verilmesi endişesi	2	5.13
Diğerleri	11	28.21
Toplam	39	100.00

Çizelge 14 incelendiğinde, çiftçilerin % 64.10'u tarlasının daha uzak yerden verilmesi endişesi ile, % 2.56'sı toprağının tamamen elinden alınacağı endişesi ile, % 5.13'ü tarlasının daha uzak yerden verilmesi endişesi ile ve % 28.21'i diğerleri (haberim yoktu, birilerinin kendilerine çıkar sağlayacağını düşündüğüm için) nedeni ile topluluştırmayı desteklemediğini belirtmiştir.

Ayrıca topluluştırmayı benimsemeyen çiftçilerin topluluştırmayı istememe aşamasında başka kişi ya da faktörlerden etkilenip etkilenmedikleri araştırılmış ve sonuçta % 28.21'inin etkilendiği, % 71.79'unun

etkilenmediği belirlenmiştir.

Başka kişi ya da faktörlerden etkilenen çiftçilerin etkilendikleri kişi ya da faktörler araştırılmış ve elde edilen sonuçlarla Çizelge 15 oluşturulmuştur.

Çizelge 15'e göre çiftçilerin etkilendiği kişi ya da faktörler % 81.82 oranında ailesindeki ve yakın çevresindeki kişiler, % 9.09 oranında diğer yerlerde gördüğü bazı olumsuz uygulamalar olarak görülmektedir. Yine benimsememe kararında da kuramsal olmayan faktörlerin ön plana çıktığı görülmektedir.

Çizelge 15. Topluştırmayı Benimsemeyen Çiftçilerin Etkilendiği Kişi Ya da Faktörler

Etkilenme Kaynakları	Topluştırmayı Benimsemeyenler	
	Sayı	%
Ailedeki ve yakın çevremdeki kişiler	9	81.82
Proje kuruluş ilgilileri ve elemanlarının olumsuz davranışları	1	9.09
Diğer yerlerde gördüğü bazı olumsuz uygulamalar	1	9.09
Toplam	11	100.00

3.6.2. Çiftçilerin Proje Uygulamasından Sonraki Tutumları

Araştırma bölgesindeki çiftçilerin topluluşturma

ile ilgili yapılan çalışmaları gördükten sonra önceki tutumlarında bir değişiklik olup olmadığı araştırılmış ve elde edilen verilerle Çizelge 16 hazırlanmıştır.

Çizelge 16 .Arazi Toplulaştırmasını Benimseyen ve Benimsemeyen Çiftçilerin Proje Uygulamasından Sonraki Tutumları

Tutum Değişikliği	Toplulaştırmayı Benimseyenler		Toplulaştırmayı Benimsemeyenler		Genel	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Evet	1	1.39	18	46.15	19	17.12
Hayır	71	98.61	21	53.85	92	82.88
Toplam	72	100.00	39	100.00	111	100.00
SD=1	$\chi^2 = 35.181$	$\chi^2 = 3.841$	P<0.05'e göre farklılık düzeyi önemlidir.			

Çizelge 16'da çiftçilerin tümü incelendiğinde % 17.12'sinde önceki düşüncelerinde değişiklik olduğunu, % 82.88'inde ise değişiklik olmadığını görülmektedir. Yapılan Khi-Kare analizine göre, toplulaştırmayı benimseyen ve benimsemeyen çiftçilerin proje sonrasındaki tutumları bakımından aralarındaki farklılık düzeyinin istatistiksel anlamda önemli olduğu saptanmıştır.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Tarımsal yayım kısaca çiftçinin eğitimine dayanan bir sistemdir. Bir kırsal toplumda bulunan aşamadan bir üst aşamaya geçmede birçok sorunlar görülebilmektedir. İşte bu sorunların çözülmesinde bireylerin aldıkları eğitimin, bilgi ve becerinin büyük önemi vardır. Eğitilmiş bireyler sosyo-ekonomik değişmelerin olumsuz etkilerinden daha az etkilenirler ve yeni aşamanın koşullarına daha çabuk uyum sağlayabilirler.

Arazi toplulaştırması herhangi bir kırsal toplum için bir yeniliktir, yeni bir sosyal, ekonomik değişimdir. Bunun için bu yeniliğin topluma girmesinden önce yayım elemanları tarafından tanıtımının iyi, yeterli bir şekilde yapılması gerekmektedir. Eğer arazi toplulaştırması konusunda çiftçiler bilgilendirilmez ve bilinçlendirilmez ise, toplulaştırma başladığında ortaya çıkan sorunların çözülmesi daha güç hale gelecek ve beklenen başarıya ulaşamayacaktır.

Oysa arazi toplulaştırma çalışmalarından önce veya bu çalışmalarla birlikte yayım stratejisi belirlense ve uygulamaya başlansa, arazi toplulaştırma çalışmalarına katılmaya hazır bir topluluk önceden oluşturulabilecektir.

Nitekim çiftçiler tarafından yapılan olası itirazların nedeni incelendiğinde karşımıza çıkan en önemli etken; toplulaştırma bilincinin yerleşmemiş olmasıdır. Çiftçilerde oluşan endişe veya korkular yetersiz bilgidir kaynaklanmaktadır. Bu endişelerin aşılabilmesi ise, etkin bir yayım hizmeti ile gerçekleştirilebilir.

Araştırma sonuçlarından, çiftçilerin büyük bir kısmının arazi toplulaştırmasını içeriğini ve anlamını tam olarak bilmedikleri anlaşılmaktadır. Proje öncesi yatırıma karşı çıkan çiftçilerin önemli bir kısmının proje sonrasında düşüncesini değiştirmesi bunun göstergesidir. Bu sonuçlar proje öncesinde ve proje uygulanırken verilmesi gereken yayım eğitiminin gerektiği şekilde verildiğini göstermektedir. Bu nedenle arazi toplulaştırması yapılacak alanlarda toplulaştırma ile ilgili eğitim çalışmalarının yapılması ve benimsemeyi kolaylaştırmak için her yörede seçilen bir alanda örnek uygulama yapılması gerekmektedir. Ayrıca proje hazırlama ve uygulama anındaki kontrol hizmetleri sağlıklı şekilde yürütülmelidir. Çünkü ortaya çıkan birtakım olumsuzluklar kötü örnek

oluşmasına yol açmakta, çiftçiler arasında tedirginlik, huzursuzluk yaratmaktadır.

Araştırma sonuçlarından bölgedeki çiftçilerin, toplulaştırma ile ilgili kararların alınmasında kendilerinin düşüncelerinin de sorulmasını istedikleri görülmektedir. Çiftçilerin istekleri de gözönünde bulundurularak uygulanacak projeler başarılı olacaktır. Çiftçi katılımı ile sorumluluğun paylaşılması sağlanarak çiftçilerin proje ile daha fazla ilgilenmeleri sağlanmalıdır.

Tarım kesimindeki bilgi eksikliği sorununun yayım aracılığı ile en kısa zamanda çözülmesi gerekmektedir. Çünkü tarım diğer üretim kollarından farklı olarak sahip olduğu özellikler itibarı ile belki de insan gücündeki niteliklerin en fazla önem kazandığı alanlardan birisidir.

KAYNAKLAR

- (1) ERAKTAN, G., 1983. Tarım Politikası I. A. Ü. Ziraat Fakültesi Yayınları, Teksir No. 114, Ankara.
- (2) ÇINAR, E., 1997. I. ve II. TYUAP Projelerinin Kamu Eliyle Yürütülen Tarımsal Yayım Katkıları, A.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı Basılmamış Seminer Notu, Ankara.
- (3) ÇİÇEK, A., 1996. Arazi Toplulaştırmasının Sosyo-Ekonomik Yararları Ve Bitkisel Üretim Değeri Üzerine Etkisinin Fonksiyonel Analizi, Türkiye 2. Tarım Ekonomisi Kongresi 4-6 Eylül, Adana
- (4) TAKKA, S., 1993. Arazi Toplulaştırması, Kültürteknik Derneği Yayınları, No: 1, Ankara.
- (5) ÇİÇEK, A., ERKAN, O., 1996. Tarım Ekonomisinde Araştırma ve Örneklemeye Yöntemleri. GPOÜ Ziraat Fakültesi Yayınları No:12 Ders Notları Serisi No:6 Tokat.
- (6) DÜZGÜNEŞ, O., 1975. İstatistik Metodları, A.Ü.Z.F. Yayın No. 578, Ankara
- (7) DOĞANCA, M.Y., 1975. Ege Bölgesinde Seçilmiş Bir Kırsal Toplumda Modernleşme Açısından Tarımsal Yeniliklerin Yayılması Ve Benimsenip Uygulanmasını Etkileyen Sosyo-Ekonomik Faktörler Üzerine Bir Araştırma, EÜZF, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Bornova.
- (8) ÖZKAYA, T., 1996. Tarımsal Yayım ve Haberleşme. EÜZF Ders Kitabı, Yayın No. 520, İzmir.
- (9) TALUĞ, C., 1975. Tarımda Teknolojik Yeniliklerin Yayılması Ve Benimsenmesi Üzerine Bir Araştırma AÜ Zir. Fak. Ziraat Politikası ve Yayım Kürsüsü, Basılmamış Doktora Tezi, Ankara.
- (10) TATLIDİL, H., 1978. Konya-Ereğli İlçesinde Köy Kalkınma Kooperatiflerinin Yayılması ve Benimsenmesi Üzerine Bir Araştırma, AÜ Zir.Fak., Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara

EK:**Toplulaştırmayı Benimseyenler İçin Arazi Toplulaştırması Bilinç Düzeyi**

Sorular	Puan
A-Kendi köyünüzde arazi toplulaştırması yapılmadan önce bu konuda bilginiz var mıydı ?	
-Hiç duymamıştım.....	0
- Duymuştum, fakat nasıl olduğunu bilmiyordum.....	1
- Evet bilгим vardı ve nasıl olduğunu biliyordum.....	2
- Bilğim vardı, hatta daha önce toplulaştırma yapılan alanlardan bazılarını görmüştüm...	3
B- Arazi toplulaştırmasını hangi kurum yapmaktadır biliyor musunuz?	
- Evet.....	1
- Hayır.....	0
C- Prijeyi uygulayacak elemanlar köyünüzde konu ile ilgili daha önce toplantı veya kurs, seminer yaptılar mı?	
- Evet.....	1
- Hayır.....	0
D- Toplantıya katıldınız mı?	
- Evet.....	1
- Hayır.....	0
E- Katıldıysanız proje hakkındaki verilen bilgilerin yeterli olduğunu düşünüyor musunuz?	
- Evet.....	1
- Hayır.....	0
F- Arazi toplulaştırması yapılacağı zaman bu projeyi desteklediniz mi?	
- Evet.....	1
- Hayır.....	0
G- Projeyi neden desteklediniz?	
- Arazilerin sulama, drenaj tesviyeleri yapılacağı için.....	1
- Toplulaştırmadan sonra daha az masrafla daha fazla gelir elde edebilme imkanına kavuşmam.....	1
- Arazime ulaşım rahatlığı sağlandığından.....	1
- Arazilerimin parça sayısının azalıyor olması.....	1
H- Destek verirken başka kişi yada faktörlerden etkilendiniz mi?	
- Evet.....	1
- Hayır.....	0
I- Etkilendiğiniz kişi yada faktörler nelerdir?	
- Ailemdeki ve yakın çevremdeki kişiler.....	1
- Köy muhtarları ve azalar.....	2
- Proje kuruluşu ve elemanları.....	3
- Önder çiftçi ve kişiler.....	4
- Tamamlanmış projeleri görmüş olmak.....	5
- Tarım kuruluşlarındaki yayım elemanları.....	6
J- Projenin uygulanmasından sonra önceki tutumunuzda bir değişiklik oldu mu?	
- Evet.....	0
- Hayır.....	1
Maksimum puan :20	Aralık :0-20
1. Toplulaştırma bilinç düzeyi düşük olanlar	:0-7
2. Toplulaştırma bilinç düzeyi orta olanlar	:8-14
3. Toplulaştırma bilinç düzeyi yüksek olanlar	:15-20

Toplulaştırmayı Benimsemeyenler İçin Arazi Toplulaştırması Bilinç Düzeyi

Sorular	Puan
A-Kendi köyünüzde arazi toplulaştırması yapılmadan önce bu konuda bilginiz var mıydı ?	
-Hiç duymamıştıım.....	0
- Duymuştum, fakat nasıl olduğunu bilmiyordum.....	1
- Evet bilгим vardı ve nasıl olduğunu biliyordum.....	2
- Bilгим vardı, hatta daha önce toplulaştırma yapılan alanlardan bazılarını grmuştım... 3	3
B- Arazi toplulaştırmasını hangi kurum yapmaktadır biliyor musunuz?	
- Evet.....	1
- Hayır.....	0
C- Projeyi uygulayacak elemanlar köyünüzde konu ile ilgili daha önce toplantı veya kurs, seminer yaptılar mı?	
- Evet.....	1
- Hayır.....	0
D- Toplantıya katıldınız mı?	
- Evet.....	1
- Hayır.....	0
E- Katıldıysanız proje hakkındaki verilen bilgilerin yeterli olduğunu dştnyor musunuz?	
- Evet.....	1
- Hayır.....	0
F- Arazi toplulaştırması yapılacağı zaman bu projeyi desteklediniz mi?	
- Evet.....	1
- Hayır.....	0
G- Projenin uygulanmasından sonra önceki tutumunuzda bir değişiklik oldu mu?	
- Evet.....	1
- Hayır.....	0

Maksimum puan :9

Aralık :0-9

1. Toplulaştırma bilinç düzeyi düşük olanlar :0-3
2. Toplulaştırma bilinç düzeyi orta olanlar :4-6
3. Toplulaştırma bilinç düzeyi yüksek olanlar :7-9